

REGBES: Regulace a behaviorální studia – doktorský studijní program

Doktorský studijní program je uskutečňován na Fakultě sociálně ekonomické UJEP v Ústí nad Labem. Akreditace byla udělena pro období 2020 – 2025, pro prezenční i kombinovanou formu studia, pro studium v českém a anglickém jazyce. Garantem programu je prof. Ing. Jiřina Jílková, CSc.

Tento program ekonomického zaměření je koncipován jako program se širším přesahem. Je založen na využití poznatků a metod ekonomie a hospodářské politiky, s vazbou na poznatky politologie, behaviorální ekonomie, správních věd a práva i dalších souvisejících disciplín. Koncept programu reflektuje moderní trendy rozvoje ekonomické vědy, hospodářské politiky a regulace včetně terminologického ukotvení v dokumentech OECD a Evropské unie.

Návrh programu vychází ze soudobě akcentovaných přístupů v rámci ekonomických a dalších sociálně vědních disciplín, které pro optimální formulaci regulativních rámců či koncepčních politik (v této souvislosti zejména hospodářské politiky, ale i např. regionální politiky a dalších) zdůrazňují nezbytnost poznání reálného chování, rozhodování a percepce individuálních aktérů.

Cílem studia je připravit odborníky disponující znalostmi a kompetencí pro kritickou analýzu fungování hospodářské politiky a nástrojů pro regulaci ekonomiky a ochranu spotřebitele v souvislosti s aktuálními problémy společnosti i pro tvorbu veřejných politik.

Současná teorie a politická praxe věnuje v tomto kontextu velkou pozornost nejenom vztahu stát - trh, ale intenzivně se obrací ke vztahu stát – trh - chování člověka (s využitím poznatků behaviorální ekonomie). Takto chápaný regulatorní rámec staví na hledání instrumentů pro design veřejných politik účinněji směřujících k naplnění definovaných společenských cílů a představuje základnu pro formulování dílčích cílů studia:

- získání znalostí o teoretických východiscích, principech a nástrojích hospodářské politiky a regulace a fungování státu (*governance*) i schopnosti jejich kritické analýzy,
- získání znalostí v oblasti experimentálních metod využitelných pro poznání chování a rozhodování jedinců,
- rozšíření znalostí o datové základně využitelné pro interpretaci chování a měnících se preferencí individuálních aktérů,
- seznámení se se základními souvislostmi a tématy vybraných oblastí vývoje společnosti poskytujících prostor pro aplikaci teoretických poznatků,
- kritická reflexe a schopnost aplikace metodických instrumentů behaviorální ekonomie včetně experimentů pro pochopení chování člověka a organizací (*behavioural insights*),
- analýza právního a ekonomického rámce regulace ve vztahu veřejného sektoru, firem a spotřebitelů,
- získávání poznatků o chování člověka (o ultimátních i proximátních příčinách chování, o adaptivním významu chování a o tom, jak bylo formováno vnějším prostředím, sociálními a dalšími interakcemi) a včleňování těchto poznatků do praxe tak, aby přispívaly k zlepšení interakcí mezi osobami na úrovni jednotlivce, rodin, skupin, společností i na úrovni mezi osobami a vnějším prostředím včetně jeho živých a neživých složek,
- získání (pokročilých) schopností statistické a ekonometrické analýzy dat (kvalitativních, observačních, experimentálních),

- získání schopností pro samostatnou i týmovou vědecko-výzkumnou činnost (návrh, realizace a publikace vědecké studie).

V souladu s volbou zaměření doktorské disertační práce mají studenti v rámci povinně volitelných předmětů možnost získat ucelený přehled o aktuálních problémech a společenských cílech regulace vybraných odvětví a oblastí. Pro témata disertačních prací i zapojení studentů do vědeckých projektů lze navázat na dlouholeté výsledky a silné odborné zázemí pracoviště v ekonomické perspektivě politiky ochrany klimatu, environmentální a regionální politiky, které v současnosti patří k intenzivně diskutovaným tématům z hlediska utváření i efektivnosti regulatorních zásahů.

Během studia budou mít studenti možnost aktivně využívat stacionární a mobilní behaviorální laboratoř, matematicko-statistickou laboratoř a Laboratoř Smart veřejné správy na FSE UJEP, vybavenou z prostředků komplementárního projektu OP VVV CZ.02.1.01/0.0/0.0/16_017/0002689.

Studijní program je postaven především na tvůrčích a aktivních metodách výuky a interakci mezi studenty, školiteli a vyučujícími. Studium je realizováno ve formátu **školy doktorských studií** v návaznosti na zkušenosti akademických partnerů ze SRN i dalších zemí. Cílem studia bude též rozvíjení schopnosti interakce ve vědeckém týmu, k čemuž budou sloužit kolokvia, workshopy a diskusní skupiny. Studenti zde budou vedeni k prezentaci a obhajobě získaných poznatků a výsledků své práce. Všichni studenti doktorského studia budou mít možnost zapojení do národních i mezinárodních vědeckých projektů, kde se seznámí nejenom s odbornými souvislostmi problematiky, ale i s principu managementu projektů a managementu znalostí.

Profil absolventa je zpracován v souladu s Národními deskriptory českého kvalifikačního rámce terciárního vzdělávání. Zahrnuje klíčové znalosti a dovednosti i obecné způsobilosti absolventa.

Absolventi doktorského studijního programu budou při absolvování prokazovat znalosti

- soudobých teorií ekonomie, hospodářské politiky a regulace,
- pokročilých statistických a ekonometrických metod i metod experimentální ekonomie,
- hlubší znalost ekonomických, společenských i dalších souvislostí ve vybrané oblasti ve vazbě na téma disertační práce.

Absolventi budou disponovat následujícími dovednostmi:

- kriticky hodnotit a rozvíjet teorie a poznatky ve vybraných vědních oblastech,
- navrhnout a používat fundované analytické a výzkumné postupy,
- uplatnit získané teoretické znalosti a dovednosti při koncipování strategií a nástrojů hospodářské politiky a regulace,
- aplikovat pokročilé kvalitativní a kvantitativní metodiky při výzkumu společenských fenoménů a publikovat získané poznatky v odborné peer-reviewed literatuře.

Obecné způsobilosti budou zaměřeny na schopnost kritického myšlení v širších souvislostech při zachování dostatečné odborné kompetence a specializace ve vybraných disciplínách. Důraz bude též kladen na rozvíjení dovedností v managementu vědeckých týmů a vědeckých projektů včetně fundraisingu.

Studijní plán je sestaven tak, aby směřoval k naplnění profilu absolventa. Používaný kreditový systém vychází z ECTS. Pro kvantifikaci hodnoty kreditu se v rámci studijního programu uplatní horní hranice rozpětí, tj. 1 ECTS kredit = 30 hodin. 1 vyučovací hodina = 45 minut.

Předměty se skládají ze tří skupin: povinné, povinně volitelné a volitelné předměty. Povinné předměty jsou určeny pro všechny studenty studijního programu. Nabídka povinně volitelných předmětů je určena k výběru dle profilace studenta a zaměření disertační práce. Student může absolvovat maximálně další dva volitelné předměty doktorského studia dle vlastního výběru na UJEP či na jiné vysoké škole v České republice nebo v zahraničí

umožňující mu doplnění a prohloubení znalostí a dovedností dle jeho zaměření a odborného zájmu. Tuto volbu musí schválit garant doktorského studia a následně oborová rada.

Povinné předměty – s dotací 15 kreditů

prof. Jílková (garant), doc. Vojáček, doc. Šťastný: Ekonomie a regulace

doc. van Koten: Aplikovaná ekonomická teorie a experimenty (Applied Economic Theory and Experiments)

doc. Slavíková (garant), RNDr. Žambochová: Metody vědecké práce

Povinně volitelné předměty – s dotací 10 kreditů, student si může zvolit 2 předměty

doc. Houdek: Behaviorální ekonomie

prof. Marek (garant), prof. Kluvánková: Globální změny a strategický management

doc. Koutský, doc. Raška: Lidské jednání a rozhodování v prostorové perspektivě

doc. van Koten: Výpočetní experimenty v experimentální ekonomii

doc. Jozífková: Chování člověka

doc. Potluka: Evaluace státních zásahů

prof. Škoda (garant), prof. Doulík: Neuropedagogika a behaviorální vědy

Student může absolvovat povinně volitelné předměty doktorského studia dle vlastního výběru, v souladu se svým profilem a zaměřením disertační práce. Student si může zvolit maximálně dva jiné předměty v rámci volitelných předmětů na UJEP či na jiné vysoké škole v České republice nebo v zahraničí umožňující mu doplnění a prohloubení znalostí a dovedností dle jeho potřeb. Tuto volbu musí schválit garant doktorského studia a následně oborová rada. Za každý volitelný může být studentovi uznáno maximálně 5 kreditů. Případné změny v ISP studenta podléhají schválení ze strany oborové rady. Celkový počet kreditů ISP nemůže přesáhnout 75 kreditů.

Součástí povinností v doktorském studijním programu je absolvování studia na zahraniční instituci v délce nejméně jednoho měsíce nebo jiné formy přímé účasti studenta na mezinárodní spolupráci, zejména účast na mezinárodním tvůrčím projektu s výsledky publikovanými nebo prezentovanými v zahraničí. Studenti dále mohou též absolvovat další stáž na Ústavu výzkumu globální změny AV ČR, v.v.i. nebo v Centru střeoevropských studií, které je vědeckým a výzkumným pracovištěm Masarykova ústavu a Archivu Akademie věd ČR (MÚA) a Vysoké školy CEVRO Institut, z.ú. Doktorský studijní program je uskutečňován ve spolupráci s CzechGobe - Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v.v.i. a Vysokou školou CEVRO Institut, z.ú.

Podmínkou přijetí ke studiu je

- ukončené magisterské studium v České republice nebo odpovídající dosažené vzdělání v zahraničí,
- úspěšně absolvované přijímací řízení do doktorského studia (jeho stěžejním prvkem je projekt disertační práce předložený v angličtině v rozsahu 3 – 6 normostran a jeho diskuse v angličtině).
- přepokládá se aktivní znalost anglického jazyka.

Studenti, kteří budou mít ukončené magisterské vzdělání jiného než ekonomického zaměření, budou povinni si v rámci ISP doplnit předměty ekonomie.

Významnou součástí realizace programu je i inovativní nástroj – tzv. **policy lab** – výzkum sloužící pro experimentální testování dopadů nových regulačních intervencí a politik.

Studenti doktorského programu REGBES mohou využívat následující **vybavení laboratoře**, které bylo pořízeno z projektu OP VVV CZ.02.1.01/0.0/0.0/16_017/0002689:

1. Mobilní behaviorální laboratoř

Laboratoř bude pořízena v podobě atypické nástavby návěsu za kamion. Bude disponovat deseti pozicemi pro participanty a dvěma místy pro experimentátory. Mobilní laboratoř nebude disponovat jen klasickým počítačovým vybavením laboratoří experimentální ekonomie, ale bude doplněna také eye-trackingovou mobilní sadou (eye-trackingové brýle + 2ks eye-trackerů Tobii Pro X2-60) a behaviorálními přístroji u každé pozice (10 ks BrainFeedbackPro). Tímto spojením se vytvoří zcela jedinečné pozice behaviorálního výzkumu, které umožní aplikovat nejen nejmodernější experimentální metody ve společensko-vědním vývoji, ale také sledovat a měřit různé fyziognomické údaje o participantech (např. tep, krevní tlak, vodivost pokožky, pohyby očí apod. Mobilní laboratoř umožní oslovit širokou cílovou skupinu, která se testování ve stacionárních laboratořích cíleně vyhýbá. Navíc se může výzkum zaměřit na rozhodování a chování v konkrétní lokaci a za konkrétních omezení, které nelze ve stacionárních laboratořích nastavit.

2. Laboratoř Smart veřejné správy

Laboratoř se zaměřuje na podporu práce s tzv. open daty a instalaci systémů umožňujících shromažďovat datové báze s velkým počtem záznamů (big data). Laboratoř využívá cloudového úložiště UJEP a stávající univerzitní IT infrastruktury. Součástí jsou systémy eBeaconů a tzv. wristbandů, jež umožňují efektivní propojení a transfer informací mezi akademickými pracovníky a vybranými cílovými skupinami (studenti, zástupci veřejné správy a soukromého sektoru). Technologie eBeaconů umožňuje detekování všech přístrojů připojených přes lokální wi-fi do tzv. vnitroprostorové sítě a rychlý transfer informací. Součástí této laboratoře je také vytváření vlastních datových úložišť a jejich sdílení přes univerzitní cloudové úložiště.

3. Matematicko-statistická laboratoř

Laboratoř disponuje nadstandardním softwarovým vybavením v následujících základních oblastech matematicko-statistického výzkumu: matematické programy, statistické programy, podpůrné nástroje, simulační prostředí a serverové řešení „R programování“. V oblasti simulačního prostředí je využíván především systém SAS, který slouží ve firmách jako databázový systém i jako nástroj pro analýzu a obchodní využití dat. „R programování“ je zastoupeno R-Studiem, což je integrované uživatelsky přívětivé vývojové prostředí pro „R“, které usnadňuje výzkumnou práci.

4. Laboratoř experimentální ekonomie

Laboratoř experimentální ekonomie disponuje 18 počítačovými stanicemi, což dohromady s deseti stanicemi v mobilní laboratoři vytváří největší experimentální lab v České republice (28 stanic). Laboratoř je doplněna osmi sadami biofeedbackových přístrojů (NeXus32 disponující 24 monopolárními kanály EEG (DC-EEG a SCP), 4 kanály bipolární pro EMG, EKG nebo EOG, 3 kanály pro dýchání, BVP, SC/GSR a teplotu v každé kombinaci, 1 digitální kanál pro oxymetrii a 1 kanál pro stimulaci (ERP a EP). Dále jsou k dispozici také 2 zařízení eye-trackerů Tobii Pro X2-60. Propojením všech přístrojů se vytváří jedinečné experimentální pozice, které nejsou k dispozici na žádném pracovišti v České republice.

5. Laboratoř Biofeedbacku

Vybavení laboratoře zahrnuje měřicí přístroje, bataky (batak micro, batakPro), mindbally (mindball-multiplayer), neuroshooting a další přenosné měřicí přístroje. Přístroje jsou vzájemně propojeny a vytvářejí funkční celek, který se skládá ze dvou hlavních částí - přístrojů na trénink mozku a zvýšení jeho kapacity a přístrojů zaměřených na sběr a

vyhodnocení dat neurobiologických reakcí. Cílem této laboratoře je rozšířit sledování participantů nejen ve statické pozici, ale především při dílčích fyzických aktivitách a v pohybu